

Merkurova záře

V neděli ráno, týden před začátkem prázdnin, přijel na návštěvu strejda Karel z Vysočiny. Na tom nebylo nic divného a ani výjimečného. Strejda Karel byl příbuzný dědy vinaře. Ten tvrdil, že je to jeho bratranec. Ale vinařova maminka, babička, kterou na jaře pochovali, neměla sourozence. A i jeho tatínek byl jedináček. (Ten, kterému se říkalo dódyk a vybral pro rodinu dům, když Češi vyhnali Němce. A který tvrdil, že nikoho nevyhnal, protože už nebylo koho.) Zkrátka kdykoli přijel na Moravu někdo z rodné vesnice na Vysočině, děda vinař ho označil za bratrance. A tak strejda Kája zajížděl ke svému bratrancu na Moravu pravidelně a stejně pravidelně vyprávěl historky, které vyprávěl už vloni. Nikdo mu nebránil. Nemělo to cenu. Podle tatínka by stejně za ten rok zapomněl, co už říkal. A mají rok na to, aby si od opakovaných historek odpočinuli a mohli se jim znovu smát.

Tak se stalo, že i letos strejda Karel dorazil ve svém žigulíku hořčicové barvy. Přivezl Marjánce lentilky a pendrek a několik gumíčkou převázaných obyčejných tužek. Každá byla jinak dlouhá, to byla jejich jediná vada na kráse. Byl zaměstnaný v továrně na výrobu pastelek a tužek a ty, co se nepovedly, si bral a rozdával. To bylo jediné, kromě historek, které opakoval rok co rok, co na něm bylo výjimečné.

Avšak tentokrát, když seděli v kumbále ve sklepě a povídali si, zatímco mu děda vinař plnil demižony vínem, rozesmál celou rodinu, a především Marjánku novým příběhem. Začal to tatínek, mluvil o jedné paní, která ve vsi nově ovdověla, že je pořád při síle a moc milá, a když je strejda Karel taky vdovec, tak jestli by se s ní nechtěl seznámit a přestěhovat se sem... Karel začal mávat ve vzduchu rukama, skočil tatínkovi do řeči a zeptal se, jestli je to ta vdova z posledního baráku ve vsi. Tatínek kývl – přesně ta.

Strejda Karel ale řekl, že v žádném případě v posledním baráku ve vsi bydlet už nikdy v životě nechce. Ten, ve kterém bydlí, chce brzy prodat a odstěhovat se do nějakého lépe schovaného, nejlépe na návsi nebo za kostelem. Jen co se prý nějaký uvolní. V tom domě na konci vesnice prý zažívá peklo. Když vyslovil slovo peklo, Marjánka si představila kotle a rohaté čerty, vykulila oči a zeptala se proč.

A strejda spustil: „Poslední a první baráky ve vsi, to je prokletí. Kdykoli utíká nějaké děcko z domova, zastaví se u cedule a začne tam bečet. Na víc nemá odvahu, a já abych to pak vodil domů. Když se vrací mladí ze zábavy z Jaroměřic a vidí, že ještě svítím, klepou mi na vrata, že mají žízeň. Poslední barák ve vsi já už nechci! Tohle se těm prostředním nikdy neděje. A nejhorší je, když někdo z prostředka vsi pošle někoho k rybníku, tam že se vykoupou, a řekne mu, že za posledním barákem se má dát doleva. Mně pak jezdí lidi po vojtěšce, a když je seřvu, oni řvou na mě, že měli jet za posledním barákem doleva. No, vysvětlete jim, že já jsem vlastně první barák. A nejhorší jsou ti, co se zastaví přímo před cedulí, stáhnou okýnka a řvou na mě do zahrady, jestli se naše vesnice opravdu jmenuje tak, jak se jmenuje. Ženské pak vyskáčou z auta a chichotají se, chlapi mají lechtivé řeči a já musím s motykou

v ruce vysvětlovat, proč se naše vesnice jmenuje Rozkoš. Dejte mi pokoj s posledním barákem ve vsi!“

Tatínek poslouchal a uznale pokýval hlavou. Děda vinař mezitím vynesl dva plné demižony müllerky a posadil je strejdovi do kufru auta. Strejda se se všemi rozloučil, nasedl a z otevřeného okýnka ještě všechny pozval na návštěvu. Prý, než to tam prodá, abychom poznali Rozkoš. Maminka se červenala, tatínek ji štípal do zadečku a děda vinař se smál a řekl, že on už to vidět ani zažít nepotřebuje, mladí prý mají rozkoše na rozdávání a Marjánka má ještě čas.

Když Marjánka večer usínala ve svém pokojíčku těsně vedle vejminku dědy vinaře, napadlo ji, že její pokoj na konci chodby je něco podobného jako strejdův dům na konci vesnice. Rodiče neměli ani ponětí, co se v této části domu děje, když dceru pošlou spát. Marjánku od dědova pokoje sice dělila chodbička a dveře, ale ani ty nestačily, aby bylo její usínání klidné a bez překážek. Byla sice sama, ale byla to sdílená samota se zvuky, které vydával dědův pokoj.

Každé usínání rámoval stejný zvuk. Zvuk, který se jí vkrádal do snů den co den a nevyšel z nich, dokud se nevypravila na strastiplnou výpravu a nevyprala jej. Ten zvuk vydával televizor značky Merkur a vyznačoval se pro televize nezvyklou vlastností – žil si svým vlastním životem. Jeho zvuk se bez jakýchkoli důvodů sám zesiloval a zeslaboval a nešel vypnout vypínačem, ale pouze odpojením ze zdroje. Aniž by sám chtěl, způsoboval několikeré převalení na posteli, ucpávání uší a konečné odhodlání vkročit do dědova pokoje a vypnout ho. Výprava to byla opravdu nebezpečná. Přistižení při odpojování Merkura se v dědově pokoji trestalo smrtí. Děda totiž spal tvrdým spánkem pouze v případě, že Merkur hrál.

Při jakékoliv zvukové hladině dokázal spát, ovšem ticho, které se rozlilo pokojem po vytažení šňůry ze zásuvky, ho okamžitě vymrštilo zpět mezi živé a začalo peklo.

Marjánka se ale stala mistrem ve vypínacích výpravách. Zjistila totiž, že vyrábí-li stejný, nebo alespoň intenzitou podobný zvuk, který zrovna vypíná, a přitom odchází, probudí se děda, až když je v místnosti sám, a nemá tudíž komu nadávat.

Dnes večer byl děda unavený, ležel v posteli tak, jak ze sklepa přišel. Startku oklepával do šuplíku nočního stolku a poslouchal, co nového je za hranicemi jeho světa. Tedy všude kolem jeho vinného teritoria. Do postele se Marjánka dopravila sama, trochu smutná, že jí děda snědl večeri, ale také radostná, protože rodiče odjeli na večerní hraní s cimbálovkou a ona může myslet na strejdu Karla a na to, že mají stejné starosti. On s posledním domem ve vsi a ona s posledním pokojem v chodbě. S hlavou položenou do vlastních vlasů zírala do tmy a myslela na maminku. Jak ta se má, někde se natřásá v kroji, zpívá, směje se! Chlapi ji obdivují, někteří s ní chtějí tančit, maminka je hlučná, vtipná, a když už je moc hodin, tatínek složí housle do futrálu a lehce naznačí, že je už čas nejen povolit žíně smyčci, ale i ukončit houstnoucí peklo, které maminka dokáže svou ženskostí rozpoutat. Tatínek jí pak vždycky ráno u snídaně vyčítá, že jí bylo moc. Asi že zpívala moc nahlas nebo že pobíhala po místnosti. To, když dělá Marjánka, také jí říkají, ať se uklidní a že je jí moc.

Těšila se na okamžik, až v průjezdu uslyší zvuk wartburgu a rodiče budou doma. Tomu ale předcházela potřeba usnout, pokud možno v tichu. Tentokrát se jí to nedařilo, a tak se po špičkách kradla přes nevytápěnou předsň vstříc zářící obludě. Vše se dařilo, klika nevrzla, pružné tělíčko se prodralo pokojem plným krámů

až k zářící televizi, vytáhla šňůru. Podařilo se jí i velmi kvalitně napodobit hlas hlasatelky Wetlinské. Všechno vycházelo až na to, že záře, kterou Merkur vydával, nezhasínala, ba naopak sílila. V tu chvíli zjistila, že to není záře Merkurova, nýbrž dědova. Děda hořel. Hořela peřina, noční stolek a už i kousek postele! Marjánka s očima dokořán stále napodobovala zvuk Merkura a děda spal. Nevěděla, jestli zmlknout a probudit ho, vysloužit si nadávky a v jejich dešti spolu s ním uhořet, nebo řvát dál a začít hasit.

Rozhodla se správně. Řvala dál. Hlasatelku Wetlinskou i znělku Aktualit měla dobře naposlouchané. Popadla vedle postele ležící jutové pytle, které děda každý večer zašival, a začala dusit oheň. Jen díky tomu, že mezi tím vším zachraňováním vlastního dědy neustále mluvila, se děda neprobudil.

Ráno vstal a lehce pobavený u snídaně vyprávěl, že mu chytla, neví od čeho, peřina a jestli by mu ji maminka vyměnila. Ani ta se tomu nijak nepodivila. Tatínek jen řekl, že ten šuplík v nočním stole by se měl vysypat. Marjánka se bála přiznat, že to ona dědu uhasila, protože hrát si s ohněm měla zakázáno. Jediné, na co cestou do školy myslela, byl fakt, že hořící děda je úplně normální záležitost. A bylo jí líto, že neshořel Merkur. A jediný, komu by to mohla říct, je strejda Karel, ale asi až za rok, až si zase přijede pro víno na své další narozeniny. Jestli ještě nepřehodnotí nevýhody spojené s posledním domem ve vsi Rozkoš a nevezme si vdovu z posledního domu u nich ve vsi, která by mu podle dědy vinaře rozkoš vynahradila.

Nedělní oběd

Byla neděle. Tatínek s Marjánkou se vrátili ze schůze Okresní organizace svazu chovatelů drobného zvířectva, kde se chlapi trochu pohádali, protože chovatelé holubů se přeli s chovateli králíků, kdo musí odpracovat více brigádnických hodin před konáním podzimní výstavy. Bylo potřeba nachystat klece a umýt krmítka, a holubáři odmítali pomoci králíkářům, argumentovali tím, že králíkářů je víc. Tatínek je přesvědčil. Poprosil paní Ludmilu, která celý průběh schůze zapisovala, aby dala do zápisu, že holubáři se odmítají účastnit příprav okresní výstavy, a navrhuje tedy coby předseda okresního svazu chovatelů jejich vyloučení. To ale holubáři nechtěli, a tak na pomoc králíkářům přistoupili. Tatínka na parkovišti ještě jeden z holubářů dohnal a řekl mu, že to bylo vydírání. Ale tatínek mu oponoval, že přece není slušné odmítnout pomoc a že příště, až budou potřebovat pomoc oni, králíkáři budou první, kteří budou připravení. Na rozdíl od drůbežářů, ti nepomůžou nikdy nikomu, a jak řekl strejda Vašek stojící vedle tatínka, hovna od nich smrdí nejvíc.

Z dnešní schůze odjížděl tatínek vyčerpaný. Marjánka se jich však účastnila ráda. Malovala si u předsednického stolu, dostala žlutou limonádu a tatínek ji nechal obcházet schůzující s prezenní listinou. Dnes ale stejně jako tatínek byla ráda, že jedou domů.